

Trong loạt bài tổng kết về năm 2010, một đề tài không thể thiếu chính là tình hình kinh tế Việt Nam.

Các tòa cao ốc đang xây dựng tại Q4 - TPHCM. / RFA PHOTO

Sau hai năm thời gian suy trầm thì cùng các nước Đông Á ngoài Nhật Bản, Việt Nam đã sớm bắt đầu tăng trưởng khá cao và năm 2010 là thời điểm mà Tổng sản phẩm quốc nội đã vượt cái mốc đáng chú ý là đạt 100 tỷ Mỹ kim một năm.

Những kinh tế Việt Nam cũng có nhiều rủi ro rất đáng quan ngại. Qua phần thực hiện của Vũ Hoàng, sau đây là tổng kết của nhà tư vấn kinh tế Nguyễn Xuân Nghĩa, người có trách nhiệm của Diễn đàn Kinh tế.

Những điểm tích cực

Vũ Hoàng: Xin kính chào ông Nghĩa. Cùng một nhóm các quốc gia Đông Á, Việt Nam đã sớm

ra khỏi nền suy thoái toàn cục của hai năm 2008-2009 và đột ngột tăng trưởng khá ngoạn mục là gần 7% một năm.

Nhìn lại thì tình hình trong năm 2010 quả là không đẹp như thế. Nhưng vì sao đẹp hơn cuối năm thì dù luôn có những bất ổn từ vấn đề ngân sách và những nhu cầu rõ ràng cho Việt Nam?

“Cuộc sống người dân tiếp tục đời không biết như thế nào quá nặng nề của nền suy thoái như thế những nhu cầu quốc gia khác. Đây là một điểm tích cực rất đáng chú ý cho toàn năm 2010. / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Thật là khi kinh tế thế giới bị suy thoái thì đà sụt giảm của Việt Nam lại không quá nặng vì kinh tế vẫn tăng trưởng hơn 5% vào năm 2009, là năm mà lại tiếp tục bình quân một đầu người đã vượt cái ngưỡng tâm lý là 1.000 Mỹ kim một năm.

Những nhu cầu quốc gia khác khi thế kỷ kinh tế toàn cầu bị đình đốn, Việt Nam cũng ban hành biện pháp kích thích, chủ yếu là tăng chi tiêu để mở rộng trong khu vực công và bơm thêm tín dụng vào hệ thống ngân hàng.

Nhưng vậy mà kinh tế sẽ phức tạp hơn và đáng chú ý nhất là sẽ có sự chuyển biến tiêu cực nếu không có những nỗ lực bù đắp cho đầu máy xuất khẩu vì sẽ có các thách thức tiêu cực trên thế giới. Nhìn nhận vậy thì ta thấy là cuộc sống người dân tiếp tục đời không biết như thế nào quá nặng nề của nền suy thoái như thế những nhu cầu quốc gia khác. Đây là một điểm tích cực rất đáng chú ý cho toàn năm 2010. Tuy nhiên....”

Vũ Hoàng: Khi ông nhắc tới “tuy nhiên”... thì nghĩa là chúng ta phải thấy ra mặt trái của vấn đề khi nhìn đến quan ngại?

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Thật đúng vậy. Thật nhất là khi nhìn vào vòng cung thì lại có sự chuyển biến tăng trưởng ngay đến một mức độ đáng kể từ rất lâu, phải nói là quá lớn, chủ yếu là do tăng chi tiêu chính phủ đổ vào doanh nghiệp nhà nước.

Với hiệu năng kém, chi phí ngân mßt phßn tám cßa khu vực tß doanh, lßng đßu tß y là mßt lãng phí. Nßn kinh tế này sßng bßng thußc bß, mà là loßi thußc tßn kém vì phßi đßu tß hßn 40% mà đß chß tăng sßn lßng đß cß gßn 7% thì Việt Nam mßt sßc gßp đôi các xß khác. Đó là mßt lß đáng lo nßu mußn nghĩ đßn vißc cßnh tranh cùng thiên hß, dù mßi chß là cßnh tranh đß thu hút đßu tß nßc ngoài.

◻ Gßo Việt Nam xußt khßu sang thß trßng Philippines. AFP PHOTO.

Thß hai là trong năm qua, Việt Nam cũng chính thức nhßn đß cß tißn tßi do ngßi Việt bên ngoài gßi vß, ít ra là tám tß đô la, tßc là 8% cßa tßng sßn lßng. Nhß vậy, còn phßi tính đßn lißu thußc bß mißn phí đó chß? Sß kißn nßy cho thßy thßc chßt cßa đà tăng trßng 7%, mßt con sß o.

Thß ba, nói về đßu tß nßc ngoài, thì năm qua, Việt Nam hßt mßt cß hßi huy đßng đßu tß vßi ngßch sß sút gißm hßn so vßi hai năm trßc. Lý do không chß hoàn cßnh sa sút cßa thiên hß mà còn vì sß yßu kém và bßt trßc cßa môi trßng đßu tß đã đánh sßt nißm tin cßa thiên hß.”

Nhßng bßt trßc

Vũ Hoàng: Nói về nhßng bßt trßc đó thì chúng ta thßy là trong tháng cußi năm, các công ty thßm đßnh trái phißu cßa Việt Nam đßu đánh sßt mßc tßn tßng.

Trái phißu Việt Nam không là mßt khí cß đßu tß hßp dßn mà trß thành "junk bonds" hay gißy lßn.

Vì sao kinh tế xê này dể t mể c tăng trể ng ngoể n mể c mà các công ty nhể Moody's hay Standard & Poor's lại nghi ngờ ?

“VN bể nhể p siêu quá nể ng vì xuể t khể u tăng không mể nh và nhể p khể u thì vể n quá nhiể u dể duy trì nhể p dể sể n xuể t. Hể u quể là khể i dể trể ngoể i tể cể a VN bể bào mể ng. / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Đó là bể t trể c vể cể cể u kinh tế vĩ mô, thể nhể t là sể thiể u quân bình, thể hai là khể năng dể i phó quá yể u cể a chính quyể n.

Thiể u quân bình dể u tiên là Việt Nam bể bể i chi đáng ngờ i khi tăng chi dể dể u tể mể t cách tể n kém và vể t vể nhể tôi vể a trình bày. Mể t cân xể ng thể hai là Việt Nam bể nhể p siêu quá nể ng vì xuể t khể u tăng không mể nh và nhể p khể u thì vể n quá nhiể u dể duy trì nhể p dể sể n xuể t.

Hể u quể là khể i dể trể ngoể i tể cể a Việt Nam bể bào mể ng, nay chể còn có 14 tể đô la dể n lể ng thì không thể ể ng phó vể i biể n dể ng thể trể ng. Và thể trể ng thể y nhể vể y thì càng sể và gây sể c ép lên dể ng bể c, vể i giá tể do đã vể t giá chính thể c tể i 15%.

Kinh tế Việt Nam đang bể rung chuyể n vể ngoể i hể i. Lý do ể đây không phể i là vì Việt Nam dể nh tể giá dể ng bể c quá cao mà vì cán cân vểng lai bể thiể u hể t ngoể i tể quá nể ng.”

Vũ Hoàng: Ông vể a nhể c dể n hai nguyên nhân bể t trể c là sể thiể u cân dể i vĩ mô và khể năng dể i phó quá yể u cể a chính quyể n. Nhể vể y, tình hình năm 2010 rể t đáng chú ý ể khể năng ể ng phó này?

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Lãnh để o Việt Nam chể nhìn vào con sể tăng trể ng sể n xuể t là gể n 7% rể i coi đó là vinh mà không thể y nể i cể c là phể i dể u tể hể n 40% sể n lể ng mể i dể t con sể ể y. Và vì tể t kiể m nể i để a chể ể khoể ng 30% thì phể i nhể p tể bể n bên ngoài quểng 10% nể a mể i để . Tể c là đi vay thuể c bể để chể y đũa vể i thiên hể ! Cho nên phể i nhìn ra phể m chể t và hiể u năng rể t kém cể a dể u tể mà tìm cách cể i thiể n. Đó là chuyể n kém khể năng cể i tể cể cể u 25 năm sau dể i mể i.

□ Công trình xây dựng Tòa nhà Bitexco Financial tại TPHCM. RFA PHOTO.

Chuyện thứ hai là khả năng nền kinh tế giá. Việt Nam có "truyền thống" bơm lạm phát cao hơn các lân bang và vì a bơm mọt tròn vào đầu năm 2008 thì lại lãnh nền suy trầm toàn cầu nên ào ạt bơm tiền kích thích kinh tế, bây giờ lại thấy bơm phát bùng nổ vì giá đã tăng quá hai s.

Khi kinh tế đã rơi nhp vào thối bại thì Việt Nam sẽ còn nhp khu bơm phát nữa. Các quan hữu trách và chính sách tiền tệ đang bơm nhng thách thức quá khả năng đi phó và nguy cơ bơm phát càng rơi ngốc vào giá trị bơm bệnh cưa đng bơm c khi nền vn đng ngoi rơi càng nguy khch. Tức là sau khi đã tng thoát nền suy trầm Việt Nam sẽ phải và nâng lãi suất và phá giá đng bơm c."

Nhng bị n c

Vũ Hoàng: Hời này, ông có ví von là Việt Nam đi vay thu c bơm ch y đưa khi phải nhp vào mọt lạm ng t bơm bơm ng 10% s n lạm ng đ đ u t đ c h n 40% h u có m c tăng trng là 7%.

Chuyện đi vay khiến ta liên tục nợ nần trong năm là vớ Vinashin vớ nớ.

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Vớ Vinashin chớ là mớ nợ nần của nhiếu sai lầm còn trầm trọng hơn mà ta sẽ còn thấy sau này.

Trước hết là chuyện vay mượn. Gánh nặng công trái, là nợ nần của khu vực công, đã lên tới mức đáng ngại là hơn phân nửa tổng số nợ. Trong số đó, ngoài trái là nợ ngoài quốc tế chỉ mớ 60%. Nói cho dễ hiểu, khi dân Việt Nam sốn xuất ra trăm tỉ thì nhà nước đi vay hơn 51 tỉ, trong số đó hơn 31 tỉ là nợ nước ngoài. Đây là mớ nợ đáng chú ý cho năm 2010.

Nguyên nhân vớ là, do thiếu hụt kế toán, Việt Nam không tính trong gánh nặng công trái đó các khoản nợ của doanh nghiệp nhà nước, số đi vay đó là nợ có nhà nước đứng sau lưng.

Nếu tính cho đúng thì gánh nặng còn cao hơn nhiếu, có thể là 40 tỉ nữa, tức là so với số nợ quốc dân của cả năm đó cớ 100 tỉ, nhà nước đi vay 51 tỉ và còn phải trả nợ cho con em là các doanh nghiệp của nhà nước quăng 40 tỉ. Vớ chỉ là hơn 90 tỉ!

“Việt Nam không tính trong gánh nặng công trái đó các khoản nợ của doanh nghiệp nhà nước, số đi vay đó là nợ có nhà nước đứng sau lưng. / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Thế rồi đi vay để làm gì? Để thực hiện các dự án đầu tư của khu vực công có hiểu năng rút thóp hay để doanh nghiệp nhà nước đốt pháo bông theo kiểu Vinashin thì có phí lý và bất công không? Nhưng ai có lỗi trong chuyện vay mượn như kén tay áo sờ này?”

Vũ Hoàng: Tổng kết lại thì đứng sau con số tăng trưởng ngoài mớ là rất nhiếu vớ nớ u ám của năm 2010. Ông kết luận như thế nào?

Nguyễn Xuân Nghĩa: “Cớ thế giới có thiện cảm với Việt Nam và mong ngớ i dân có cuộc sốn khá giả hơn như ng chớ mớ thiện u số rút như là đó cớ nhớ vớ y mà thôi, nay thế giới bắt công chớ t đó!

Năm 2010 là năm mà đảng Cộng sản chu n b̄ Đ̄i h̄i khóa 11 nên phải thi th̄ tài năng. Tài năng y đã đ̄ c̄ kī m ch̄ ng rành rành - và b̄ th̄ gī i h̄ đ̄i m liên t̄ c - v̄ y mà s̄ th̄ v̄ n ch̄ a th̄ m vào các văn kī n cho Đ̄i h̄i đ̄ ng! Nḡ i ta v̄ n vì vụ chuȳ n trên mây mà không nhìn vào th̄ c t̄ bi đ̄t c̄ a dân chúng.

Đáng l̄ , nḡ i ta nên rút t̄ a bài h̄ c c̄ a năm 2010 đ̄ c̄ i tī n kh̄ năng và c̄ i t̄ l̄ i c̄ ch̄ kinh t̄ , ch̄ m đ̄ t chuȳ n hoang phí vô l̄ ng là các t̄ p đoàn và t̄ ng công ty nhà n̄ c và gī i phóng s̄ c s̄ n xū t c̄ a t̄ doanh.

N̄ u có ph̄ i d̄ đoán thì qua năm 2011, đ̄ ng Cộng sản s̄ thành m̄ t "đ̄ ng đa nguyên", ḡ m nhī u phe phái tranh giành đ̄ chia chác quȳ n l̄ i kinh t̄ theo cái kī u phi lý và b̄ t công đó, cho t̄ i khi bùng n̄ kh̄ ng hō ng."

Vũ Hoàng: Xin cảm ̄ n Ông Nguyễn Xuân Nghĩa.